

॥ ఓం నమో వేంకటేశాయ ॥

23.08.2023 - బుధవారము (51వ రోజు)

శ్రీమద్భాగవతం

॥ శ్రీ గురు ప్రార్థనా ॥

గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణుః, గురుర్దేవో మహేశ్వరః ।
గురుస్సాక్షాత్ పరం బ్రహ్మ, తస్మై శ్రీగురవే నమః ॥

॥ శ్రీనివాస ప్రార్థనా ॥

శ్రీ వరాహాక్ష దేశాయ శ్రీభూ సంయుక్త దేహినే ।
శ్రీనివాసాయ శుద్ధాయ భక్తానాం గతయే నమః ॥

॥ అథ సంకల్పః ॥

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే-విరాజమానస్య-నిత్య శుద్ధ బుద్ధ ముక్త స్వభావస్య-లీలా గృహీత
విగ్రహస్య-శ్రీ పద్మావతీ జానేః -అనుగ్రహేణ-అస్మాకం-సర్వేషాం-బుద్ధి శుద్ధ్యర్థం-
విద్యాభివృద్ధ్యర్థం-భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్యాది-తదనుకూల-సర్వ సంపత్ సమృద్ధ్యర్థం-
శ్రీ పరమేశ్వరప్రీత్యర్థం-శ్రీమద్భాగవత పాఠం కరిష్యామహే.

అస్య-శ్రీమద్భాగవతస్తోత్ర మహామంత్రస్య-నారద ఋషిః-బృహతీ ఛందః-శ్రీకృష్ణః
పరమాత్మా దేవతా-బ్రహ్మ బీజం-భక్తిః శక్తిః -జ్ఞాన వైరాగ్యే కీలకం-అస్మాకం
శ్రీమద్భాగవత్ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే పాఠే వినియోగః ॥

॥ ధ్యానం ॥

నారాయణామృత రసైక ఫలేన యుక్తం
ద్వైపాయన ప్రముఖ సేవిత మూల భాగం
స్కంధోపసేవి శుక సూత రవై ర్విశిష్టం
భక్త్యాగమం భజత భాగవతం మహాంతం ॥

శ్రీమద్భాగవతం ప్రవచనం - బహుశ్రీ కుప్పా విశ్వనాథ శర్మ గారిచే ప్రారంభం

శ్లోక పారాయణం - డా. కె.వి.ఎస్.వి.జి. శేషాచార్యులు మరియు
డా. పి.వి.ఎన్.ఎన్. మారుతి గార్లచే...

యత్సన్నిధావహము ఖాండవమగ్నయే_దా
మింద్రం చ సామరగణం తరసా విజిత్య
లబ్ధా సభా మయకృతాద్భుతశిల్పమాయా
దిగ్భ్యో_హరన్ నృపతయో బలిమధ్వరే తే

॥ 15-8 ॥

యత్తేజసా నృపశిరోంఘ్రిమహన్మఖార్ధే
మార్యో_నుజస్తవ గజాయుతసత్త్వవీర్యః
తేనాహృతాః ప్రమథనాథమఖాయ భూపా
యన్మోచితాస్తదనయన్ బలిమధ్వరే తే

॥ 15-9 ॥

పత్న్యాస్తవాధిమఖక్లుప్తమహాభిషేక
శ్లాఘిష్టచారుకబరం కితవైః సభాయాం
స్పృష్టం వికీర్య పదయోః పతితాశ్రుముఖ్యాః
యస్తత్త్రియో_కృతహతేశవిముక్తకేశాః

॥ 15-10 ॥

యో నో జుగోప వనమేత్య దురంతకృచ్ఛాత్
దుర్వాససో_రిరచితాదయుతాగ్రభుగ్ యః
శాకాన్నశిష్టముపయుజ్య యతస్త్రిలోకీం
తృప్తామమంస్త సలిలే వినిమగ్నసంఘః

॥ 15-11 ॥

యత్తేజసాథ భగవాన్ యుధి శూలపాణిః
విస్మాపితః సగిరిణో_స్త్రమదాన్నిజం మే
అన్యే_పి చాహమమునైవ కలేవరేణ
ప్రాప్తో మహేంద్రభవనే మహదాసనార్ధం

॥ 15-12 ॥

తత్రైవ మే విహరతో భుజదండయుగ్మం
గాండీవలక్షణమరాతివధాయ దేవాః
సేంద్రాః శ్రితా యదనుభావితమాజమీధ
తేనాహమద్య ముషితః పురుషేణ భూమ్నా

॥ 15-13 ॥

యద్బాంధవః కురుబలాభిమనంతపారమ్
ఏకో రథేన తతరే_హమతార్యసత్త్వం
ప్రత్యాహృతం బహుధనం చ మయా పరేషాం
తేజాస్పదం మణిమయం చ హృతం శిరోభ్యః

॥ 15-14 ॥

యో భీష్మకర్ణగురుశల్యచమూష్యదభ్ర
రాజన్యవర్యరథమండలమండితాసు
అగ్రేచరో మమ విభో రథయూథపానామ్
ఆయుర్మనాంసి చ దృశా సహ ఓజ ఆర్ఘ్నత్

॥ 15-15 ॥

యద్దోష్ణ మా ప్రణిహితం గురుభీష్మకర్ణ
నప్రతిగర్తశలసైంధవబాహ్లికాద్యైః
అస్త్రాణ్యమోఘమహిమాని నిరూపితాని
నోపస్పృశుర్ముహారిదాసమివాసురాణి

॥ 15-16 ॥

సౌత్యే వృతః కుమతినా_త్మద ఈశ్వరో మే
యత్పాదపద్మమభవాయ భజంతి భవ్యాః
మాం శ్రాంతవాహమరయో రథినో భువిష్ఠం
న ప్రాహరన్ యదనుభావనిరస్తచిత్తాః

॥ 15-17 ॥

నర్మాణ్యుదారరుచిరస్మితశోభితాని
హే పార్థ హే_ర్జున సఖే కురునందనేతి
సంజల్పితాని నరదేవ హృదిస్పృశాని
స్మర్తుర్ముఠంతి హృదయం మమ మాధవస్య

॥ 15-18 ॥

శయ్యాసనాటనవికత్తనభోజనాదిషు
ఘ్నేక్యాద్వయస్య ఋతవానితి విప్రలబ్ధః
సఖ్యః సఖేవ పితృవత్తనయస్య సర్వం
సేహే మహాన్ మహితయా కుమతేరఘం మే

॥ 15-19 ॥

సోఽహం నృపేంద్ర రహితః పురుషోత్తమేన
సఖ్యా ప్రియేణ సుహృదా హృదయేన శూన్యః
అధ్వన్యరుక్రమపరిగ్రహమంగ రక్షన్

గోపైరసద్భిరబలేవ వినిర్జితోఽస్మి || 15-20 ||

తద్వై ధనుస్త ఇషవః స రథో హయాస్తే

సోఽహం రథీ నృపతయో యత ఆనమంతి

సర్వం క్షణేన తదభూదసదీశరిక్తం

భస్మన్ హుతం కుహకరాద్ధమివోష్టమూష్యాం || 15-21 ||

రాజంస్త్వయానుపృష్టానాం సుహృదాం నః సుహృత్పురే

విప్రశాపవిమూఢానాం నిఘ్నతాం ముష్టిభిర్మిథః || 15-22 ||

వారుణీం మదిరాం పీత్వా మదోన్మథితచేతసాం

అజానతామివాన్యోన్యం చతుఃపంచావశేషితాః || 15-23 ||

ప్రాయేణైతద్భగవత ఈశ్వరస్య విచేష్టితం

మిథో నిఘ్నుంతి భూతాని భావయంతి చ యన్మిథః || 15-24 ||

జలౌకసాం జలే యద్వన్మహాంతోఽదంత్యణీయసః

దుర్బలాన్ బలినో రాజన్ మహాంతో బలినో మిథః || 15-25 ||

ఏవం బలిష్ఠైర్యదుభిర్మహద్భిరితరాన్ విభుః

యదూన్ యదుభిరన్యోన్యం భూభారాన్ సంజహార హ || 15-26 ||

దేశకాలార్థయుక్తాని హృత్తాపోపశమాని చ

హరంతి స్మరతశ్చిత్తం గోవిందాభిహితాని మే || 15-27 ||

సూత ఉవాచ

ఏవం చింతయతో జిష్ణోః కృష్ణపాదసరోరుహం

సౌహార్దేనాతిగాఢేన శాంతాఽసీద్విమలా మతిః || 15-28 ||

వాసుదేవాంఘ్ర్యనుధ్యానపరిబృంహితరంహసా

భక్త్యా నిర్మథితాశేషకషాయధిషణోఽర్జునః

॥ 15-29 ॥

గీతం భగవతా జ్ఞానం యత్తత్సంగ్రామమూర్ధని

కాలకర్మతమోరుద్ధం పునరధ్యగమత్ప్రభుః

॥ 15-30 ॥

విశోకో బ్రహ్మసంపత్త్యా సంఘ్నిన్నద్వైతసంశయః

లీనప్రకృతినైర్గుణ్యాదలింగత్వాదసంభవః

॥ 15-31 ॥

నిశమ్య భగవన్మార్గం సంస్థాం యదుకులస్య చ

స్వఃపథాయ మతిం చక్రే నిభృతాత్మా యుధిష్ఠిరః

॥ 15-32 ॥

పృథాప్యనుశ్రుత్య ధనంజయోదితం

నాశం యదూనాం భగవద్గతిం చ తాం

ఏకాంతభక్త్యా భగవత్పథోక్షజే

నివేశితాత్మోపరరామ సంసృతేః

॥ 15-33 ॥

యయాహరద్భువో భారం తాం తనుం విజహోవజః

కంటకం కంటకేనేవ ద్వయం చాపీశితుః సమం

॥ 15-34 ॥

యథా మత్స్యాదిరూపాణి ధత్తే జహ్యోద్యథా నటః

భూభారః క్షపితో యేన జహౌ తచ్చ కలేవరం

॥ 15-35 ॥

యదా ముకుందో భగవానిమాం మహీం

జహౌ స్వతన్వా శ్రవణీయసత్కథః

తదా హరేవాప్రతిబుద్ధచేతసామ్

అధర్మహేతుః కలిరన్వవర్తత

॥ 15-36 ॥

యుధిష్ఠిరస్తత్పరిసర్పణం బుధః

పురే చ రాక్షే చ గృహే తథాఽత్మని

విభావ్య లోభాన్మతజిహ్మాహింసనా

ద్యధర్మచక్రం గమనాయ పర్యథాత్

॥ 15-37 ॥

స్వరాట్ పౌత్రం వినయినమాత్మనః సుసమం గుణైః
తోయనీవ్యాః పతిం భూమేరభ్యషించద్గజాహ్వయే

॥ 15-38 ॥

మధురాయాం తథా వజ్రం శూరసేనపతిం తతః
ప్రాజాపత్యాం నిరూప్యేష్టిమగ్నీనపిబదీశ్వరః

॥ 15-39 ॥

విసృజ్య తత్ర తత్సర్వం దుకూలవలయాదికం
నిర్మమో నిరహంకారః సంచ్ఛిన్నాశేషబంధనః

॥ 15-40 ॥

వాచం జుహోవ మనసి తత్రాణ ఇతరే చ తం
మృత్యావపానం సోత్సర్గం తం పంచత్వే హ్యజోహవీత్

॥ 15-41 ॥

త్రిత్వే హుత్వా చ పంచత్వం తచ్చైకత్వేఽజుహోన్మునిః
సర్వమాత్మన్యజుహవీద్భ్రహ్మణ్యాత్మానమవ్యయే

॥ 15-42 ॥

చీరవాసా నిరాహారో బద్ధవాఙ్ముక్తమూర్ధజః
దర్శయన్నాత్మనో రూపం జడోన్మత్తపిశాచవత్

॥ 15-43 ॥

అనవేక్షమాణో నిరగాదశ్శణ్వన్ బధిరో యథా
ఉదీచీం ప్రవివేశాశాం గతపూర్వాం మహాత్మభిః

హృది బ్రహ్మ పరం ధ్యాయన్ నావర్తేత యతో గతః

॥ 15-44 ॥

సర్వే తమనునిర్ణగుర్భ్రాతరః కృతనిశ్చయాః
కలినాధర్మమిత్రేణ దృష్ట్వా స్ఫుష్టాః ప్రజా భువి

॥ 15-45 ॥

తే సాధుకృతసర్వార్థా జ్ఞాత్వాఽత్యంతికమాత్మనః
మనసా ధారయామాసుర్వైకుంఠచరణాంబుజం

॥ 15-46 ॥

తద్ధానోద్రిక్తయా భక్త్యా విశుద్ధధిషణాః పరే
తస్మిన్ నారాయణపదే ఏకాంతమతయో గతిం

॥ 15-47 ॥

అవాపుర్దురవాపాం తే అసద్భిర్విషయాత్మభిః

విధూతకల్మషా స్థానం విరజేనాత్మనైవ హి

॥ 15-48 ॥

విదురోఽపి పరిత్యజ్య ప్రభాసే దేహమాత్మనః

కృష్ణావేశేన తచ్చిత్తః పితృభిః స్వక్షయం యయౌ

॥ 15-49 ॥

ద్రౌపదీ చ తదాజ్ఞాయ పతీనామనపేక్షతాం

వాసుదేవే భగవతి హ్యేకాంతమతిరాప తం

॥ 15-50 ॥

యః శ్రద్ధయైతద్భగవత్ప్రియాణాం

పాండోః సుతానామితి సంప్రయాణం

శృణోత్యలం స్వస్త్వయనం పవిత్రం

లబ్ధ్వా హరౌ భక్తిముపైతి సిద్ధిం

॥ 15-51 ॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే పారమహంస్యాం సంహితాయాం పంచదశోఽధ్యాయః

16వ అధ్యాయము

అథ శ్రీమద్భాగవతే పారమహంస్యాం సంహితాయాం షోడశోఽధ్యాయః

సూత ఉవాచ

తతః పరీక్షిద్ద్విజవర్యశిక్షయా

మహీం మహాభాగవతః శశాస హ

యథా హి సూత్యామభిజాతకోవిదాః

సమాదిశన్ విప్ర మహద్గుణస్తథా

॥ 16-1 ॥

స ఉత్తరస్య తనయాముపయేమ ఇరావతీం

జనమేజయాదీంశ్చతురస్తస్యాముత్పాదయత్సుతాన్

॥ 16-2 ॥

ఆజహారాశ్వమేధాంస్త్రీన్ గంగాయాం భూరిదక్షిణాన్

శారద్వతం గురుం కృత్వా దేవా యత్రాక్షిగోచరాః

॥ 16-3 ॥

నిజగ్రాహజసా వీరః కలిం దిగ్విజయే క్వచిత్
నృపలింగధరం శూద్రం ఘ్నంతం గోమిథునం పదా || 16-4 ||

శౌనక ఉవాచ

కస్య హేతోర్నిజగ్రాహ కలిం దిగ్విజయే నృపః
నృదేవచిహ్నాధృక్ శూద్రః కోఽసౌ గాం యః పదాహనత్
తత్కథ్యతాం మహాభాగ యది కృష్ణకథాశ్రయం || 16-5 ||

అథవాస్య పదాంభోజమకరందలిహం సతాం
కిమన్వైరసదాలాపైరాయుషో యదసద్వ్యయః || 16-6 ||

క్షుద్రాయుషాం నృణామంగ మర్త్యానామృతమిచ్ఛతాం
ఇహోపహూతో భగవాన్ మృత్యుః శామిత్రకర్మణి || 16-7 ||

న కశ్చిన్మియతే తావద్యావదాస్త ఇహాంతకః
ఏతదర్థం హి భగవానాహూతః పరమర్షిభిః
అహో నృలోకే పీయేత హరిలీలామృతం వచః || 16-8 ||

మందస్య మందప్రజ్ఞస్య వయో మందాయుషశ్చ వై
నిద్రయా హ్రియతే నక్తం దివా చ వ్యర్థకర్మభిః || 16-9 ||

సూత ఉవాచ

యదా పరీక్షిత్కురుజాంగలేఽశృణోత్
కలిం ప్రవిష్టం నిజచక్రవర్తితే
నిశమ్య వార్తామనతిప్రియాం తతః
శరాసనం సంయుగశౌండిరాదదే || 16-10 ||

స్వలంకృతం శ్యామతురంగయోజితం
రథం మృగేంద్రధ్వజమాశ్రితః పురాత్
వృతో రథాశ్వద్విపపత్తియుక్తయా
స్వసేనయా దిగ్విజయాయ నిర్గతః || 16-11 ||

భద్రాశ్వం కేతుమాలం చ భారతం చోత్తరాన్ కురూన్

కింపురుషాదీని వర్షాణి విజిత్య జగృహే బలిం || 16-12 ||

తత్ర తత్రోపశృణ్వానః స్వపూర్వేషాం మహాత్మనాం

ప్రగీయమాణం చ యశః కృష్ణమాహాత్మనూచకం || 16-13 ||

ఆత్మానం చ పరిత్రాతమశ్వత్థామ్నోఽస్త్రతేజసః

స్నేహం చ వృష్ణిపార్థానాం తేషాం భక్తిం చ కేశవే || 16-14 ||

తేభ్యః పరమసంతుష్టః ప్రీత్యుజ్ఞంభితలోచనః

మహాధనాని వాసాంసి దదౌ హారాన్ మహామనాః || 16-15 ||

సారథ్యపారషదసేవనసఖ్యదౌత్య

వీరాసనానుగమనస్తవనప్రణామాన్

స్మిగ్ధేషు పాండుషు జగత్ప్రణతిం చ విష్ణోః

భక్తిం కరోతి నృపతిశ్చరణారవిందే || 16-16 ||

తస్యైవం వర్తమానస్య పూర్వేషాం వృత్తిమన్వహం

నాతిదూరే కిలాశ్చర్యం యదాసీత్తన్నిబోధ మే || 16-17 ||

ధర్మః పదైకేన చరన్ విచ్ఛాయాముపలభ్య గాం

పృచ్ఛతి స్మాశ్రువదనాం వివత్సామివ మాతరం || 16-18 ||

ధర్మ ఉవాచ

కచ్ఛిద్భద్రేఽనామయమాత్మనస్తే

విచ్ఛాయాసి మ్లాయతేషన్ముఖేన

ఆలక్షయే భవతీమంతరాధిం

దూరే బంధుం శోచసి కంచనాంబ || 16-19 ||

పాదైర్ప్పానం శోచసి మైకపాద
మాత్మానం వా వృషలైర్భోక్ష్మమాణం
ఆహో సురాదీన్ హృతయజ్జభాగాన్
ప్రజా ఉత స్విన్మఘవత్యవర్షతి

॥ 16-20 ॥

అరక్ష్మమాణాః స్త్రియ ఉర్వి బాలాన్
శోచస్యథో పురుషాదైరివార్తాన్
వాచం దేవీం బ్రహ్మకులే కుకర్మ
ణ్యబ్రహ్మణ్యే రాజకులే కులాగ్ర్యాన్

॥ 16-21 ॥

కిం క్షత్రబంధూన్ కలినోపస్పృష్టాన్
రాష్ట్రాణి వా తైరవరోపితాని
ఇతస్తతో వాశనపానవాసః
స్నానవ్యవాయోన్ముఖజీవలోకం

॥ 16-22 ॥

యద్వాంబ తే భూరిభరావతార
కృతావతారస్య హరేర్ధరిత్రి
అంతర్హితస్య స్మరతీ విస్పృష్టా
కర్మాణి నిర్వాణవిలంబితాని

॥ 16-23 ॥

ఇదం మమాచక్ష్య తవాధిమూలం
వసుంధరే యేన వికర్మితాసి
కాలేన వా తే బలినాం బలీయసా
సురార్చితం కిం హృతమంబ సౌభగం

॥ 16-24 ॥

ధరణ్యువాచ

భవాన్ హి వేద తత్సర్వం యన్మాం ధర్మానుపృచ్ఛసి
చతుర్భిర్వర్తసే యేన పాదైర్లోకసుఖావహైః

॥ 16-25 ॥

సత్యం శౌచం దయా క్షాంతిస్త్యాగః సంతోష ఆర్జవం

శమో దమస్తపః సామ్యం తితిక్షోపరతిః శ్రుతం

॥ 16-26 ॥

జ్ఞానం విరక్తిరైశ్వర్యం శౌర్యం తేజో బలం స్మృతిః

స్వాతంత్ర్యం కౌశలం కాంతిర్ఛైర్యం మార్దవమేవ చ

॥ 16-27 ॥

ప్రాగల్భ్యం ప్రశ్రయః శీలం సహ ఓజో బలం భగః

గాంభీర్యం సైర్యమాస్తిక్యం కీర్తిర్మానోనహంకృతిః

॥ 16-28 ॥

ఏతే చాన్యే చ భగవన్ నిత్యా యత్ర మహాగుణాః

ప్రార్థ్యా మహత్త్వమిచ్ఛద్భిర్న వియంతి సృ కర్షిచిత్

॥ 16-29 ॥

తేనాహం గుణపాత్రేణ శ్రీనివాసేన సాంప్రతం

శోచామి రహితం లోకం పాపృనా కలినేక్షితం

॥ 16-30 ॥

ఆత్మానం చానుశోచామి భవంతం చామరోత్తమం

దేవాన్యషీన్ పితౄన్ సాధూన్ సర్వాన్ వర్ణాన్స్తథాశ్రమాన్

॥ 16-31 ॥

బ్రహ్మాదయో బహుతిథం యదపాంగమోక్ష

కామాస్తపః సమచరన్ భగవత్ప్రపన్నాః

సా శ్రీః స్వవాసమరవిందవనం విహాయ

యత్పాదసౌభగమలం భజతేనురక్తా

॥ 16-32 ॥

తస్యాహమబ్జకులిశాంకుశకేతుకేతైః

శ్రీమత్పదైర్భగవతః సమలంకృతాంగీ

త్రీనత్యరోచ ఉపలభ్య తతో విభూతిం

లోకాన్ స మాం వ్యసృజదుత్స్మయతీం తదంతే

॥ 16-33 ॥

యో వై మమాతిభరమాసురవంశరాజ్ఞా

మక్షౌహిణీశతమపానుదదాత్మతంత్రః

త్వాం దుఃస్థమూనపదమాత్మని పౌరుషేణ

సంపాదయన్ యదుషు రమ్యమబిభ్రదంగం

॥ 16-34 ॥

